

Pred novembrskim kongresom zahodnonemških sindikatov

Dr. Hans Meenzen, urednik časopisa «Arbeit und Sozialpolitik», ki ga izdaja »Zvezno združenje nemških industrij« (BdI), je pred nekaj tedni začel enega izmed svojih uvodnikov z naslednjim odstavkom:

»Trenutno smo v kritični dobi družbenega razvoja. Močne sile usklajajo globoko segajoče spremembe oblik našega sožitja; sindikatom pripada pri tem čisto posebna, vendar za zdaj še nerazjasnjena vloga.«

Skoraj vsaka beseda iz tega uvoda je zanimiva.

Predvsem je tu prvič uradno priznana, da je v Zahodni Nemčiji družbena kriza. Kaj pomeni ta »kritična doba«? Najprej je treba omeniti zaostritev razrednega boja, zlasti od začetka tega leta. Že pozna jesen minulega leta je deloma prinesla spontane akcije delavcev, ki so se odlikovale s trdovratnostjo in odločnostjo. Tu naj samo spomnimo na stavko 5000 delavcev pri Brown, Boveri & Company, na boje zahodnonemških tekstilnih delavcev in na dneve stavke rudarjev v zmagoviti doželi. Novo leto se je začelo z velikim gibanjem kovinarjev v južni in jugozahodni Nemčiji, ki so mu bile za uvod močnejše demonstracije, in vmes niso samo stavbni in kemijski delavci, temveč prvič v zgodovini nemških sindikatov državni uradniki in nameščenci javnih ustanov v hudem bojem položaju proti svojim »delodajalcem«.

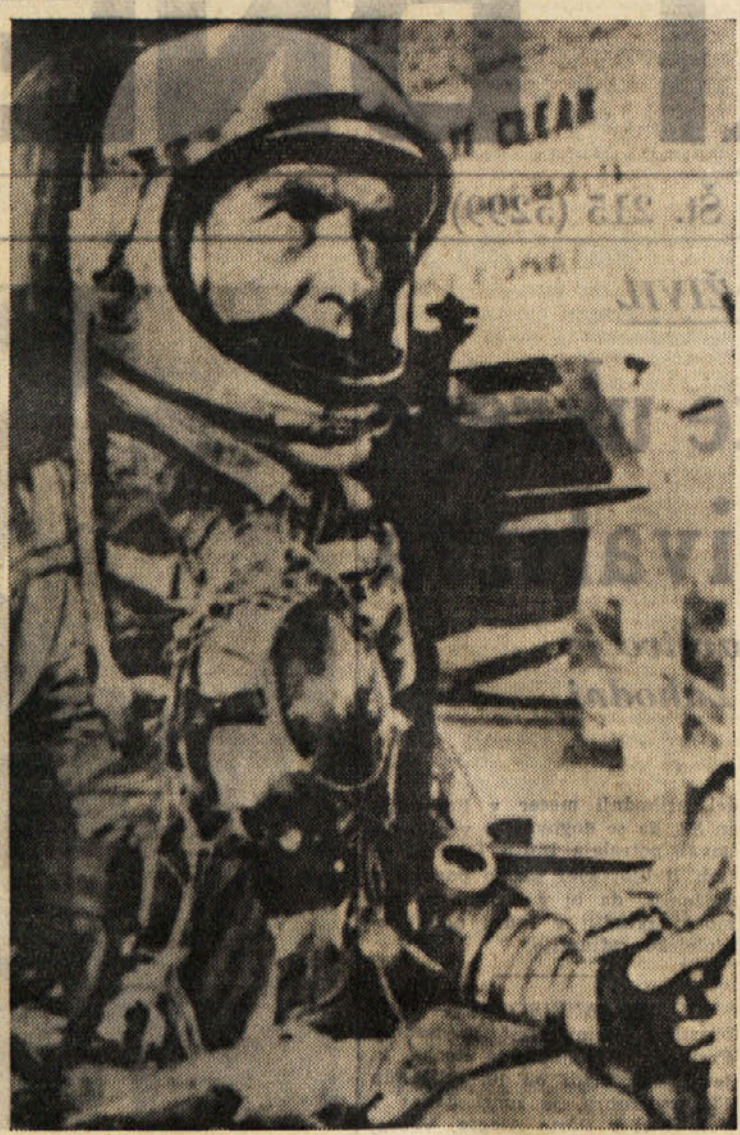
Razlogi rastočega pritiska od spodaj so stalni poskusi, da bi se omejila svoboda združevanja delavcev in nameščencev. Koalicija pogodba bonnskih vladajočih strank napoveduje začetek socialnereakcijskega kurza. Konec novembra 1961 je tako imenovani »odbor za stike« zveznega združenja zahodnonemških delodajalcev in zveznega predsedstva industrij sprejel v Frankfurtu ob Mainu smernice za boj proti socialnim zahtevam zahodnonemških delavcev in njihovim demokracističnim pravicam. N: bilo naključje, da so v začetku decembra 1961 — prvič po drugi svetovni vojni — zahodnonemški kovinarji in industrijski razvijalci tarinno pogodbo za tri milijone kovinarjev. To je bil odločilni napad na sindikate, vendar je bil tudi to samo začetek. V naslednjem času ni minilo noben teden, ne da bi zahodnonemška monopola združenja ali bonnski ministri usmerjali nove napade proti sindikatom ali izrekli izsiljevalske grožnje. Kmalu bodo sprejete postavbe o izrednem stanju, in čisto očitno se govorijo o tem, da tarifne avtonomije nemških sindikatov ni mogoče več prenašati. Demonstrativno razpajanje o raznih nečutih za prisilno državno poravnane sporov, in pri tem je bilo večkrat izrečeno geslo »Zahtevajte zakon«. Frakcija CDU v Bundestagu je sklenila, da se bo ukvarjala z »državopolitičnim stališčem« kovinarstva sindikata in zvezno predsedništvo »Zvezne nemških sindikatov« je komaj nekaj dni, preden so bile napisane te vrstice, grozilo, da bo razglasilo splošno stavko proti takim vladnim načrtom. Günther Trisch iz »Industrijskega instituta« je zapisal: »V kriznem položaju, v katerem je Zvezna republika, lahko bojno stališče sindikatov proti državi povzroči labilnost, ki jo bodo izrabljali sovražniki demokracije in svobode«. Dr. Meenzen pelje svojo misel na drugem mestu takole naprej: »Če sindikati takega nečesa ne zmanjšajo, ogrožajo stabilnost valute ali zaposelnosti, posledica tega pa bo, da bo morala država omejiti svobodo tarifnih pravic«.

Kakor sodi Meenzen o razrednobojnem položaju v Zvezni republiki dosti zanesljiveje kot rečimo voditelji socialnih demokratov, tako ima ta zastopnik težke industrije žal prav tudi z ugotovitvijo, da imajo »sindikati« v tem položaju neko prav posebno, vendar za zdaj še nerazjasnjeno vlogo.

Iz česa izhaja in v čem se izraža nejasna vloga »Zvezne nemških sindikatov« (DGB), da niti ne govorimo o »Zvezni nemških nameščencev« (DAG)?

Naceloma je treba pripomniti, da so socialistične sile naredile nekaj odločilnih napak že ob ustanovitvi DGB. Bilo je pametno, da je bila upostavljena sindikatna enotnost socialističnih, krščanskih in drugih delavcev. (Tega ni bilo pred letom 1933, to je odločilno pripomnilo k zmagi fašizma). Napačno pa je bilo, da so nesocialističnim silam v zveznem vodstvu DGB podelili enakopravnost, čeprav so imele številno veliko manj pripadnikov kot socialisti. Iz tega je sledilo, da je stalno zvezno vodstvo DGB ves čas bolj na desni, kot večina članov. Napačno je bilo tudi, da so dobili posamezni industrijski sindikati, ki so zelo različno močni, v zveznem vodstvu popolno enakopravnost, to pa je povzročilo, da so imele najbiksejše veje nemškega sindikalnega gibanja, ki so vedno tudi najbolj reakcionarne ali najbolj negibljive (sindikat kmetijskih delavcev, uradniki in umetniki, itd.), pri glasovanjih isto veljavo kot rečimo kovinarji sindikat, ki je v resnici najmočnejša sindikalna organizacija v kapitalističnem svetu.

Naravno je, da skušajo podjetniki z vso silo še naprej krepiti zvezno vodstvo sindikatov, ker od njega nekoliko upravičeno pričakujejo, da bo nevtiralizirala radikalne in revolucionarne smeri.

Ameriški astronaut Walter Schirra (na sliki) je že blizu svojega poleta v vesolje, ki naj bi bil 3. oktobra. Pred tem dela še razne vaje v kabini »Mercury«, oblečen v vesoljsko »uniformo«.

Še zadnje priprave za II. vatikanski koncil

Priljubljen je tudi poseben tiskovni urad, enkrat ali dvakrat na teden pa bodo tudi tiskovne konference

VATIKAN, 26. — Vatikansko glasilo »Osservatore Romano« objavlja danes sledeče uradno sporočilo: »Zaradi dovršitve del pri pripravljanju zbornice dvorane v baziliki sv. Petra bo bazilika zaprta za javnost od 27. septembra do prve javne seje, s katero se bo 11. oktobra začel II. vatikanski koncil.«

Zadnja dela v srednji ladji bazilike, kjer je pripravljena zbornica dvorane, bodo gotovo laže naredovala, ko bo cerkev za obdobje zaprta. Prav v zadnjem času so morali prvotno določenih 2500 sedežev povečati na 2800. Čez 2000 delavcev in tehnikov ima dovolj dela. Namestili so 40 mikrofonov. Poskrbljeno je tudi za čiščenje in kinoopreterije, ki bodo imeli svoje prostore. Ker ni bilo mogoče narediti ogrevalnih naprav, so na razne druge načine poskrbeli, da ne bi bilo preveč hladno; med drugim so tla in stropnike, kjer bodo sedeži, pregrnili z gumijem, kar bo pripomoglo, da ne bodo tako hladna. Pri vstopu delajo posebno logo, tako da bodo kardinali in škofje lahko pod streho izstopili iz svojih avtomobilov in prišli v cerkev zaščiteni pred dežjem.

Pripravljajo tudi elektronski center, ki naj bi služil pri šteti glasov, odstotkov in celo pri določanju, kakšno mesto naj kdo ima v papeškem sprevodu.

Nekatere naprave, ki so jih v teh mesecih postavili, bodo ostale še tudi pozneje v baziliki sv. Petra, tako npr. televizijska naprava.

V prihodnjih dneh bosta odprti dve veliki dvorani, kamor bo prihajalo okrog tisoč italijanskih in tujih časnika, ki bodo sledili delu koncilu. Na razpolago bo 30 telefonskih celic za mednarodne pogovore. Tiskovni urad bo vodil msgr. Fausto Vallain, ki mu bo pomagalo sedem sodelavcev za razne jezike: francoski, nemški, angleški, portugalski, španski, poljski. Opoldne bodo izdajali kratko uradno poročilo, okrog 17. ure pa daljše. Enkrat ali dvakrat na teden bo na posebnih tiskovnih konferencah kak specialist razlagal vprašanja, o katerih bodo razpravljali takrat na koncilu.

V Rimu že prihajajo škofje z vseh strani sveta; večina bodo stanovali v raznih verskih institutih.

LONDON, 26. — Banka Anglije je sporočila, da bodo vsi stari bankovci po 10 šillingov, ki so še v obtoku — to so tisti brez slike kraljice Elizabete — potegnjeni iz prometa do 29. oktobra. V začetku prihodnjega leta bodo izdali nov bankovec za 5 šterlingov.

STRAŠNE POSLEDICE ORKANA V ŠPANJI

Čez tristo oseb mrtvih in na stotine pogrešanih

Najhuje sta prizadeta Terrassa in Sabadell - Brez strehe je ostalo na tisoče oseb - Škoda znaša več deset milijonov dolarjev

BARCELONA, 26. — Urad civilnega guvernerja v Barceloni je ob 22. uri objavil, da je število mrtvih »seglo 323, izgubljenih pa je 420. Medtem je začelo v Barceloni spet deževati. Radio ves čas poziva prebivalstvo, naj pomaga prizadetim.«

BARCELONA, 26. — Orkan, ki je ponoči razsajal v okolici Barcelone, je povzročil strašno nesrečo. Nekaj predstavnikov pokrajinskega guvernerskega urada je sporočilo, da je znašalo v prvih popoldanskih urah število smrtnih žrtev 242 in 395 pogrešanih, medtem ko je na tisoče oseb brez strehe. Škoda znaša na desetine milijonov dolarjev.

Zdi se, da je najhuje prizadeta Terrassa z 91 mrtvimi ter več kot 50 izgubljenimi. Veliki odvodni kanal, ki je odvajal vode reke Palau pod cesto Avenida del Caudillo, je razneslo zaradi pritiska vode in središče mesta je bilo tako poplavljen z 2 m visoko vodo. Avtobuse, tovornjake in avtomobile ter cele hiše je odnesla voda, ki je porušila še dva železniška mostova. Pri tem so se dogajali dramatični prizori, ko so žrtve večkrat izginjale v tokovi vihljive vode pred očmi preplašenih ljudi, ki niso imeli časa, da bi pravčasno pomagali. Videli so, pr. dva zakonca s tremi otroki na neki strehi. Klicali so na pomoč, a voda jih je odnesla, preden jim je bilo mogoče kakorkoli pomagati. Od neke 11-člane družine se je samo ena oseba rešila. Blizu Terrasse je poplavljal reka Besos, ki je povzročila večje prebivalce neke nove stanovanjske četrti in jih praplavila, preden so se zavedli nevarnosti.

Poleg Terrasse je bil zlasti prizadeta Sabadell. Tropško deževje, ki je večerj zajezo vso Katalonijo, kjer je padlo 120 l na kv. m, je bilo še posebno močno na in-dustrijskem področju Barcelone. Severni predeli mesta so bili zaliti z blatno vodo, vodovodi so bili poškodovani. V Sabadellu so utrpeli veliko škodo tamkajšnje tekstilne tovarne. Slabo vreme je povzročilo prekinitev cestnih in telefonskih zvez. Več mostov se je zrušilo. V Sabadellu je baje voda preplavila neko tovarno, se preden so delavci utegnili rešiti se. V Ru-biju je voda podrla skupino hiš, pri čemer je bilo najmanj 12 mrtvih. Glavna cesta, ki veže Madrid s Francijo, je na več mestih prekinjena zaradi zemeljskih usadov. Po vsej barcelonski pokrajini so odredili, naj vlaki ne prenehajo postajati.

Glavne reke, ki so prestopile bregove, so Riera, Besos in Ripoll. Pri Barceloni je poplavljal reka Besos, ki je zrušila cerkev in 20 hiš. Na Epiru je zapadel prvi sneg.

Dim je zadušil dva dečka

VIDEJ, 26. — V Cesciansu pri Cavazzo Carnico st. ase dva 6-letna dečka zadušila s dimom, ko je nekdo hlev zgorel. Najbrž sta se v hlevu igrala in sama prižgala ogenjček, da bi se grela; iz tega pa je nastal požar. Dečka sta se zatekla pod jaski in ko so pozneje gasilci našli njuni trupli, so ugotovili, da ju niso dosegli plameni, temveč da sta se zadušila v dimu.

V Terrassi so doslej našli 91 trupel. V Sabadellu 50. Veliko število žrtev je pripisati dejstvu, da se je mnogo hiš, ki so prvi naval vodovja vzdrale, proti zori zrušilo. Nižji predel Terrasse je dobesedno izginil.

Katastrofa, ki je prizadela Katalonijo, je največja od 1. 1933, ko je bila poplavljen Holandska.

ATENE, 26. — Tropško deževje v raznih pokrajinah Grčije je povzročilo veliko škodo. Komunikacije so prekinjene. V pokrajini Larisi je reka Pinios poplavlila neko vas, kjer se je zrušila cerkev in 20 hiš. Na Epiru je zapadel prvi sneg.

Guverner Mississippija Barnett mora v petek pred sodnike

WASHINGTON, 26. — Zvezno prizivno sodišče v New Orleansu je včeraj odločilo, da morajo akademski oblasti univerze v Mississippiju vpisati črnskega študenta Jamesa Mereditha. Doslej so namreč bili na tej univerzi vsi študenti belci. Toda ko se je študent pojavil pred univerzo, mu je zabranil vstop sam guverner Mississippija Ross Barnett, ki je že pred dnevi Meredithu onemogočil vpis na omenjeno univerzo.

Na zahtevo pravosodnega ministra Roberta Kennedyja, ki je ves dan pazljivo sledil razvoju vse zadeve, je sodišče v New Orleansu izdalo poziv Barnettu, naj se v petek zjutraj javi na sodišču, kjer bo moral sodnikom razložiti, zakaj misli, da ga ne morejo klicati pred sodišče zaradi žaljevala sodišča, ki ga je zagrešil s tem, da se je protivil vpisu črnskega študenta Mereditha na univerzo v Mississippiju. Predstavnik pravosodnega ministrstva je povedal, da je minister v zvezi s predsednikom, ki ga je sproti obveščal.

Predsednik Kennedy je baje pripravil poslali v Mississippi zvezne čete, če bi bilo to še edino sredstvo, s katerim bi lahko prisilili Barnett, da bi spoštoval ukaz zveznega sodišča. Če Barnett ne bo v petek prišel pred sodišče, kar je zelo verjetno, lahko zvezno sodišče izda zanj zaporno povelje. Vsekarer gre v tem primeru za preskušanje moči med državo in zvezo. Nekaj podobnega je bilo pred petimi leti, ko je predsednik Eisenhower poslal padalce v Little Rock v Arkansasu, da je na ta način na pravil konec upiranj države politiki rasne integracije.

17 oseb mrtvih na povratku s pogreba

TANANARIVE, 26. — Med Tananarive in Majungu na otoku Madagaskarju se je dogodila velika prometna nesreča, pri kateri je 17 oseb izgubilo življenje, 20 pa je ranjenih. Vsi ponesrečeni so pripadali isti rodbini in so se vračali z nekoga pogreba. Iz nevarstvenih vzrokov je kamion, na katerem se je vozilo 37 oseb, zavozlil z nekoga mostu ter padel z višine kakih 10 m v reko.

TUNIS, 26. — Zrtev hude avtomobilske nesreče je postal italijanski vicekonzul v Tunisu dr. Benito Pomicheila, ki je imel 29 let. V Tuniziji se je nahajal že dobro leto.

knjige ~ gledališče

glasba ~ slikarstvo

Jugoslovanski književniki so odpotovali iz Rima v Firence in Milan

RIM, 26. — Delegacija jugoslovanskih književnikov, ki je gost ravnateljstva za kulturne zveze ministrstva za zunanje zadeve, je odpotovala danes iz Rima v Firence in Milan. Jugoslovanski književniki, ki jih vodi Ciril Kosmač, so imeli v Rimu več srečanj s italijanskimi pisatelji. Osnovna tema v njihovih razgovorih je bil dogovor o njihovem bodočem sodelovanju. Delegacija italijanskih književnikov bo prihodnji mesec obiskala Jugoslavijo.

Hruščov in Stravinski na predstavi baletov

MOSKVA, 26. — Čeprav ni bilo uradno določeno, da bo Stravinski navzoč na včerajšnji predstavi, je skladatelj le prisotnost izjavil svojih baletov »Orfej«, »Ognjeni ptič« in »Petruška«, pri katerih je bil navzoč tudi Hruščov. Ko je prišel po odmoru v gledališče v družbi svoje žene, neke sorodnice iz Moskve, ameriškega dirigenta Roberta Krafta ter številnih svetovskih skladateljev, glasbenikov in kritikov, mu je občinstvo privrdilo nepopisne ovacije. »Šest tisoč oseb« — poroča Tass — se je drgnilo in poskalo slavnemu skladatelju. Stravinski je smehljaje se odzdravljajl iz svoje lože. Ko so ga vprašali o vtisih s predstave, se je skladatelj pohvalno izrazil o izvajanju ter izrekel tudi svoje občudovanje zaradi izvirne akustike velikanske dvorane kongresov v Kremlju, kjer je bila predstava. Pokritiziral pa je orkester, ki po njegovem mnenju »ni vedno blestel«. Te dni pa je »Pravda« objavila intervju s Stravinskim. Skladatelj je povedal, da so ga lani v Los Angelesu povabili v SZ in da bi po tolikem času spet lahko videl svojo rodno deželo, ki jo je zapustil pred 32 leti. Med drugim je dejal, da ga je silno razveselilo, ko je videl, da ga v domovini niso pozabili. Miru in prijateljstvu med narodi, je dejal na koncu Stravinski, morajo služiti tudi kulturni odnosi med državami, ki pripadajo k zbiranju mednarodni in k vzajemni obogatitvi njihove kulture.

Uprizorjeno še eno delo Primoža Kozaka

Na ljubljanskem Odru 57 so uprizorili »Dialoge« Primoža Kozaka. Delo sta režirala T. Ker-mavner in F. Križaj. Igrali so Rohaček, Uloga, Kosmač, Kurent in Vovk. Josip Vidmar je v svoji kritiki med drugim napisal: »Tako ti »dialogi« niso drama, temveč nekakšno čudno poigravanje z dramatičnimi elementi tesnob, moralnih muk in volje, cinizma in zadrževanja ogorčenja, morda malce preplavljeno poigravanje, ki pa vsebuje dovolj duha da odzbuje zanimanje publike, ne da bi jo resneje razburjalo ali pretresalo...« »Dialogi«, ki so nastali pred »Afero«, imajo globoke zveze s problematiko Kozakove zreleje drame. Ta, ki smo jo gledali naknadno, je pač samo še negotovo preludiranje o politični moralni problematiki, ki pisatelja očitno zapljuje in ki bo nemara dala vsebinsko še kakšno bodočemu njegovemu delu.

Ippolito Nievo v slovensčini

Pri Cankarjevi založbi je v zbirki Svetovni roman v prevodu Silvestra Škerla izšel obsežen roman pred sto leti umrlega italijanskega pisatelja, Garibaldijevega sobojnika Ippolita Nievo »Pisana«, v podnaslovu »Izposodi otemdelstetnik«. Delo je eden najbolj razgibanih romanov, kar jih ima italijanska književnost 19. stoletja. Spremo besedo je napisal Božidar Borko, knjigo, ki obsega 823 strani, pa je opremil Aleš Sarec.

Ob stoletnici smrti Antona Martina Slomška

V spomin na 100-letnico smrti slovenskega pesnika in pisatelja škofa Antona Martina Slomška, je mariborski škof dr. Maksimilijan Drežnik priredil sprejem v škofiškem dorecu v Mariboru. Sprejema so se udeležili visoki cerkveni dostojanstveniki iz Maribora, Ljubljane, Zagreba in Kopra.

Sophia Loren da ne

Brigitte Bardot pa ne

V nekem učbeniku za zgodovino, ki ga je izdal, so znani pariski založniki; fotografije Sophie Loren, Marilyn Monroe in Franke Sinatra. Francoskim študentom se zdi malo, da se sestavljajo učbeniki. Brigitte Bardot ni zdelo učbenik, reprezentativna osebnost našega časa.

Marko Djonić in Vasiljevič

Kuzmanovič sta kot delavci Zveze jugoslovanskih književnikov odpotovala v Sofijo, kjer bosta v okviru porazuma o kulturnem sodelovanju med Jugoslavijo in Bolgarijo razpravljali o načinih nadaljnjega sodelovanja med jugoslovanskimi in bolgarskimi književniki.

Dvojna številka (anonsni tisk) revije Spisario je zvezna sodobnemu angleškemu gledališču. Podoba glavnega gledališkega stila oblikuje, ni tudi dve drami angleških avtorjev: John Osborne in Caryl Chesson; John Arden, Peter Dronov in John Arden.

Marko Djonić in Vasiljevič

Kuzmanovič sta kot delavci Zveze jugoslovanskih književnikov odpotovala v Sofijo, kjer bosta v okviru porazuma o kulturnem sodelovanju med Jugoslavijo in Bolgarijo razpravljali o načinih nadaljnjega sodelovanja med jugoslovanskimi in bolgarskimi književniki.

Dvojna številka (anonsni tisk) revije Spisario je zvezna sodobnemu angleškemu gledališču. Podoba glavnega gledališkega stila oblikuje, ni tudi dve drami angleških avtorjev: John Osborne in Caryl Chesson; John Arden, Peter Dronov in John Arden.

Marko Djonić in Vasiljevič

Kuzmanovič sta kot delavci Zveze jugoslovanskih književnikov odpotovala v Sofijo, kjer bosta v okviru porazuma o kulturnem sodelovanju med Jugoslavijo in Bolgarijo razpravljali o načinih nadaljnjega sodelovanja med jugoslovanskimi in bolgarskimi književniki.

Dvojna številka (anonsni tisk) revije Spisario je zvezna sodobnemu angleškemu gledališču. Podoba glavnega gledališkega stila oblikuje, ni tudi dve drami angleških avtorjev: John Osborne in Caryl Chesson; John Arden, Peter Dronov in John Arden.

Marko Djonić in Vasiljevič

Kuzmanovič sta kot delavci Zveze jugoslovanskih književnikov odpotovala v Sofijo, kjer bosta v okviru porazuma o kulturnem sodelovanju med Jugoslavijo in Bolgarijo razpravljali o načinih nadaljnjega sodelovanja med jugoslovanskimi in bolgarskimi književniki.

Dvojna številka (anonsni tisk) revije Spisario je zvezna sodobnemu angleškemu gledališču. Podoba glavnega gledališkega stila oblikuje, ni tudi dve drami angleških avtorjev: John Osborne in Caryl Chesson; John Arden, Peter Dronov in John Arden.

Marko Djonić in Vasiljevič

Kuzmanovič sta kot delavci Zveze jugoslovanskih književnikov odpotovala v Sofijo, kjer bosta v okviru porazuma o kulturnem sodelovanju med Jugoslavijo in Bolgarijo razpravljali o načinih nadaljnjega sodelovanja med jugoslovanskimi in bolgarskimi književniki.

Dvojna številka (anonsni tisk) revije Spisario je zvezna sodobnemu angleškemu gledališču. Podoba glavnega gledališkega stila oblikuje, ni tudi dve drami angleških avtorjev: John Osborne in Caryl Chesson; John Arden, Peter Dronov in John Arden.

ŠPORT ŠPORT ŠPORT ŠPORT ŠPORT ŠPORT ŠPORT

BLISKOVIT ZAKLJUČEK BORBE DVEH VELIKANOV

S. LISTON že v prvi rundi s k. o. osvojil naslov svetovnega prvaka

Patterson po 2'26" na tleh do končnega štetja

CHICAGO, 26. — Samo dve minuti in 26 sekund sta zadostovali Sonnyju Listonu, da je na brutalen način, ki ne dovoljuje priziva, izpodrinil s prestola svetovnega prvaka teške kategorije sedanjega posestnika krone Floyd Pattersona. Po nekaterih netočnih udarcih, ki pa so vseno nakazovali strahovito silo, je visoki izžival zadel z levico Pattersonov obraz. Ze zmedeni prvak je bil "groggy", ko ga je Liston samo trenutek kasneje napadel še z desnico in nato še z levico. Patterson se je že tako v prvi rundi znašel na tleh. Prvak je bil po 10" že ponovno na nogah, toda sodnik Sikora je že zaključil dvoboj in je prav v tistem trenutku prečel Sonnyja Listona za novega svetovnega prvaka.

Liston je tako dosegel svoj cilj, za katerega se je deset let pripravil. Na ringu je bil gotov samega sebe in se je od vsega začetka avtoritativno obnašal. Patterson, ki bi moral po mnenju izvedence upoštevati večjo hitrost, da bi izžival utrudili, se je od vsega začetka napadel, toda njegov tekme mu je z istim orožjem odgovoril. Izmenjava udarcev pa je prav so bili netočni, je bila silovita. Patterson ni pazil na kritje, kar je Liston, ki ima daljše roke, izbral ter odgovarjal tekme mu je z swingi po telesu. Ti strahoviti udarci so takoj rodili posledice. Patterson je bil že zmeden, ko ga je silovito udaril Listonove leve roke po obrazu spravilo do vrvi. Svetovni prvak se je z eno roko naslonil na vrvi, z drugo pa si je hotel zavarovati obraz. Zal prepozno. Medtem, ko je množica kričala od presenečenja, se je Liston s težkimi koraki bližal svoji žrtvi za zadnji udarec: dva kratka in strahovita udarca z levico, katerima je sledil swing z desnico sta zadostovala, da se je Patterson zgrudil na tla.

Patterson je tako že drugi izgubil naslov svetovnega prvaka teške kategorije. Prvi mu ga je odvzel Ingemar Johansson, nad katerim se je temnopolti Amerikan kasneje maščeval.

Pattersona je prva potolažila njegova mati, ki je takoj po porazu stopila na ring. Izpodrinjen svetovni prvak je hotel protestirati, čes da se je dvignil se pravočasno, toda takoj zatem se je premislil in je športno sprejel razsodo ter se v spremstvu prokuratorja in drugih oddaljil z bojišča.

35.100 gledalcev je ponosno prisostvovalo dvoboju in spravilo v blagajne prirediteljev preko 700.000 dolarjev. Patterson bo od celotnega izkupička (prireditelji so dobili tudi milijonske zneske za radijski in televizijski prenos) dobil polovico, drugi milijon dolarjev, to se pravi približno 1 milijardo lir. Zmagovalec dvoboja Liston, kateremu bo pripadalo 400.000 dolarjev (240 milijonov lir), bo lahko trenutno spravil v žep samo 50.000 dolarjev. Razlika bo ostala v banki kot garancija za privolitev v povratno srečanje. To bi moralo biti, kot je navedeno v pogodbi, ki sta jo oba boksaarja podpisala še pred dvobojem, najkasneje v teku 12 mesecev.

Ameriški davčni organi so takoj po dvoboju Pattersona z bliskovitimi akcijami zaplenili večji del inkasa. Nekateri agenti so pobrali denar glavne blagajne stadiona, drugi pa so zaplenili vse denar, ki so ga v 260 kinematografih dobili od ljubiteljev boksa, da bi v dvoranih prisostvovali televizijskemu prenosu "big matcha". Namen te akcije je bilo zapleniti najmanj 3 milijone 900.000 dolarjev, to je vsoto, ki so jo bili prireditelji dveh dvobojev Patterson - Johansson dolžni davčnim organom ZDA. Po mnenju davčnih organov so oba prejšnja dvoboja, seveda pod krinko imena druge skupine, organizirali prireditelji spopada Patterson - Liston. Največji korist bo imel prav gotovo Liston: večji del njegovega zaslužka bi prireditelji hranili kot garancijo za povratni dvoboj. Zaslužek pa je prišel v roke davčnim organom, in ni izključeno, da bodo ti prej izplačali Listonu kar mu pripada, kot bi to storili organizatorji sami.

Patterson Listonu «Lahko boš boljši od mene»

CHICAGO, 26. — Liston, ki je danes s pestmi pokazal, kar je v preteklih dneh z besedami dokazoval, je bil vesel zmage, pa čeprav je morda tudi on ni tako hitro pričakoval. Ljudem, ki so ga obkroževali in mu čestitali, je izjavil, da je Pattersona spravil K.O. z levico na tla. Dodal je, da ga zmagovalec nobenega udarca nasploh ni udaril, da je bil vse do konca Pattersonovega padca zelo miren.

Med štetjem sodnika se je nekoliko vznemiril in se je najslabše počutil, ko je Patterson ustal. Misli je pač, da bo moral zopet v borbo, toda dvoboj je bil že konec. Listona je zelo začudil Pattersonov konec. Niti najmanj ni mislil, da se bo njegov tekmeec tako hitro zgrudil na tla. Se je pač padel je on bil pripravljen, da ga ponovno napade, toda tega ni bilo več treba.

Patterson, katerega je bliskovit poraz ne samo presenetel temveč tudi zaprepastil, ni iz njega napravil tragedije. Po K. O. se je dvignil in Listonu dobesedno rekel: «Lahko boš odličnejši prvak kot jaz ali celo boljši». Izguba svetovnega naslova je Pattersona užalostila tako, da se ni mogel braniti solz. Toda Patterson se je hitro opomogel in je pripomnil,

SLOVENSKA CONSKA NOGOMETNA LIGA

Izdatna zmaga Delamarisa nad Kladivarjem

Izolski vratar Fermo junak dneva

V republiški nogometni ligi so igralci Delamarisa v nedeljo zabeležili prvo zmago: v Kopru so premagali celjski Kladivar s 3:0 (2:0). Tekmo si je ogledalo okrog 800 gledalcev.

Domačini so ostro začeli in že v 12' je Marchesan z ostrim strelom dosegel vodstvo. Imeli smo občutek, da bi lahko vratar z malo več pazljivostjo ubranil udarec. V 25' je Kostli povisal razliko na 2:0, takoj v začetku drugega polčasa pa je isti igralec z osebnim prodorom postavil končni rezultat. Čeprav so napadali Izole doslej tri zadetke, pa je bil vendar junak tekme vratar Delamarisa. Ubrani je namreč vrsto močnih in preciznih udarcev Hribnika in Perca ter s požrtvovalnimi skoki pod noge reševal še skoraj povsem izgubljene položaje pred svojimi vrati. Bil je nedvomno eno najboljših igralcev na igrišču. Od no najboljše igralce v naslednjih izločevalnih mečih moramo pohvaliti tudi Izolčanov moramo pohvaliti tudi druge obrambne igralce, v napadu pa je bil najboljši Kostli.

Gostje niso imeli na igrišču tako podprtega vloge, kot bi sklepali po rezultatu. Napad Kladivarja je bil bolj od moštva in če ne bi bilo odličnega Ferma, najbrž ne bi ostal prazen rok. Kladivar je napravil proti Izoli usodno taktično napako: namreč, da bi umiril igro ter s kratkimi pasovi uveljavil svojo tehnično premoč, se je spustil v »jurise« z dolgi predloži, v katerih se seveda ni bil kos domačinom.

Izola se je s to zmago odlepila od repa lestvice, moštvo pa se je tudi moralno močno okrepilo in lahko pričakujemo v naslednjih kolih še kakšno ugodno presenečenje.

MEDNARODNI NOGOMET

MITROPA CUP	
Vasas (Budimpešta) - Bologna 5:1 (2:1)	...
POKAL POKALNIH PRVAKOV	
Napoli - Bangor 3:1 (1:0)	...
POKAL EVROPSKIH PRVAKOV	
ASK Vorwarts (Berlin) - Dukla (Praga) 0:3	...
IFK Helsinki - Austria (Dunaj) 0:2 (0:0)	...
Zagłębie Sosnowiec - Ujpest Dozsa 0:0	...
Koeln - Dundee 4:0 (3:0)	...
Anderlecht (Bruselj) - Real Madrid 1:0 (0:0)	...
Sporting (Lizbona) - Shelbourne (Irska) 5:1 (2:0)	...
Sevilla - Glasgow Rangers 2:0 (1:0)	...
POKAL VELESEJEMSKIH MEST	
Roma - Altay (Turčija) 3:2 (3:1)	...
Gentenaar (S. Irska) - Real Zaragoza (Spanija) 0:2	...
Olympique (Marseille) - U. St. Gilloise (Belgija) 1:0	...
Sampdoria - Aris (Luksemburg) 1:0 (1:0)	...
Danska - Holandska 4:1 (2:1)	
KOSARKA	
MULHOUSE, 26. — V današnjem kolu ženskega evropskega prvenstva v kosarki so zabeležili sledeče izide:	
Rumunija - Francija 50:43 (21:19)	...
Madžarska - Italija 55:43 (32:12)	...
OSR - SZ 51:49 (22:21, 43:43)	...

Rokometaši Ajdovščine pa so gostovali v Ljubljani, kjer so se pomerili s Slovanom. Zmagali so domačini s tesnim rezultatom 12:10, polčas 10:4.

PO II. ŽENSKEM MEDNARODNEM TURNIRJU V ODOBJKI

Tudi ženska ekipa lahko zaigra ostro in lepo

Zmagovalke turnirja: Ljubljana

Drugo mesto za italijanske prvakinje

Nedeljski mednarodni ženski odbojarski turnir, katerega je priredilo športno združenje Bor je organizacijsko zelo lepo uspel in je žel s te strani nedeljno priznanje vseh, ki so na njem nastopali ali mu drugace stedili. Kar se pa tiče tehnične strani igre bi lahko dali več pripomb, zlasti glede obeh tržaških ekip: Casa della Lampada in Bora. Italijanske državne prvakinje so lahko rečemo precej razočarale. Ze na tekmi proti Čehoslovakijam pred nekaj dnevi je bilo razvidno, da igralke Case niso v dobri formi. Borov turnir pa je to že potrdil. Odsotnost nekaterih igralic je Casi odvzela precej njene običajne zanesljivosti tudi v srečanju z AGI in ne le proti močni Ljubljani. To se takemu moštvu nikakor ne bi smelo zgoditi zlasti glede na to, da ima Casa po združitvi s praktično še dvema drugima tržaškima kluboma bogato zalogo dobrih igralic in torej ne bi smela biti v stiski za rezerve.

Drugi tržaški predstavnik Bor je odšel s boj brez upa na zmago in praktično je bil njegov cilj le predvajanje čim lepše igre. V tem so Borovke uspele le delno. V prvi tekmi z Ljubljano so razočarale občinstvo in tudi svoje tehnično vodstvo. Kljub temu, da so Ljubljankam igrale z drugo postavo niso nikakor mogle razviti svoje igre, tako da je vse skupaj ličilo na popoln polom. V ostalih dveh tekmah pa so se dekleta popravila in zaigrala zadovoljivo in so nato zlasti v zadnji tekmi proti AGI pozele klub porazu zaslužen aplavz.

AGI je tokrat ugodno presenetil. Casi je odzvel set in tudi proti Ljubljani je nudil nekaj časa precejšen odpor. V tej tekmi pa je v drugem setu nenadoma povsem popustil. In končno si oglejmo še zmagovalno Ljubljano. Dekleta te ekipe sicer niso predvajala tako dobre igre kot lani, vendar so bila kljub temu vsem našim mnenjem premočnejše nasproti. Odlikovale so se zlasti v polju, pa tudi v točlenju in servitih so od časa do časa predvajale revijo moderne odbojke. Njihov nastop naj bi Tržačankam in Goricankam služil kot šola in vzor, da lahko zaigra tudi ženska ekipa ostro in lepo.

T. O.

Goricanke so klub 3. mestu presenetile

Dekleta ekipe prirediteljev turnirja

JOSIP JURČIČ

JURIJ KOZJAK

slovenski janičar

Povest iz petnajstega stoletja domače zgodovine

Jeza zgrabi graščaka, ko vidi, da se mu človek predrzne na belem dnevu njegovo najljubše blago iz zaprtega hleva ukrasti. Na skok je bil pri tatovu.

«Kaj boš, zagrmil mlademu ciganu na uho, da mu pretrse strah vse ude od pete do glave in se z mesta ne gane. «Kaj imaš tu? Od kod si se pritepel? In gospod Marko ga z vso močjo z debelo palico mahne, da cigana kri zalije in zgane na tla. Konj zdirlja na dvor. Hlapec pri teko na krih malega cigana; skozi velika vrata pa stopi dolgin, stari cigan. Grozovit pogleda vse pričujoče, pobere krvavega, omedlelega cigana in ga odnese. Na vratih se obrne in glasno spregovori: «Le ogledi me, grad, in ti, gospod njegovi, pomnil me bodeš!» Zatem naglo odide. Tudi ciganke se zmanjkalo. Hlapec se ni nobeden upal ganiti. To ni bil človek — so menili — ki je tako prišel, ko bi ga bil iz kloknja stresel. To je moral biti tisti, ki križe delamo pred njim. Gospod pa se je hudoboval nad hlapec: «Zakaj, puščate take ljudi v grad!»

Drugi dan že ni bilo več ciganskih šotorov pod Kozjakom. Grajski so bili pozabili nanje, nikomur ni bilo mar, kakaj v tedanjem času je bil svet vsekakor; nič posebnega se jim ni zdelo, ako je kak tepež tudi krvavo plačilo prejel.

TRETJE POGLAVJE

Mi čvrsti Slovenci smo, gremo na boj za pravdo, za dom, za cesarja; zakonu domačemu vitezki roj, protivnemu — groza viharja.

Koseski

Mladi Jurček Kozjak je stal z očetom pod košato lipo na malem vrtu za gradom. Sonce je zahajalo. Otožno je gledal bogati gospodar tja v daljne kraje, čez modre gorice in zelene ravnine, ki so mu ležale pred očmi. Morda je mislil na svoje mlade vojne tovariše, ki so padli v bridkem boju ali pa se prebivajo v daljni deželi; morda mu je bila prišla na misel rajnica žena, kajti obračal se je k sosedu, gradu Šumbregu; ali pa je premišljal, kaj hode v prihodnosti z deželo, ki ga je rodila in vzgojila.

Iz te zamišljenosti ga prebudi modrooki sinek, vprašaje: «Oče, kdaj greva v Stično po očeta Bernarda, ki me bo brati učil, kakor ste rekli?»

«Jutri,» odgovori oče.

«Kajne? Jaz pojdem z vami.»

«Ako boš priden,» odgovori oče.

Pride pa v tem hipu stara hišna naznanjat gosnodariu, da je vratar odprl tujemu gospodu. Precej odide gospodar gosta sprejemati in po stari navadi pogosti. Stara služabnica pa se usede h gospodu in jame z urnim ženskim jezikom razkladati stare pravljice in pripovedi mlademu dečku, ki ga je pestovala nekdaj in ljubila bolj, kakor da bi bil njen.

Medtem najde gospodar Marko v svojem gradu starega znanca iz mladosti, ko je bil še na vojni v nemških deželah. Nič navadnega ni bilo, da je prišel iz daljnih krajev prijatelj prijatelja obiskat. Zato se je tudi Marko Kozjak začudil, v čemsi vitez na svojem domu. Precej ko se pozdravita in k vinu usedeta, vname se med njima govorica.

«Nikdar ne bi bil pričakoval te sreče,» spregovori domačin tujem vitezu, «nikdar ne bi bil mislil, da te bom pod svojo streho gostil s svojim vinom; kaj posebnega te je moralo pripeljati v našo deželo, da si obiskal starega prijatelja. Govori tedaj in ne boš znil želje, da bi ti je jaz ne izpolnil, ako je v moji moči.»

«Prav sodiš, prijatelj Marko Kozjak! Nekaj posebnega me je pripeljalo v deželo. In ker sem tu, vem, da ne smem mimo prijatelja, kakor si ti, zlasti ker potreba mi je ravno tebi enakih. Toda misliš se, ako meniš, da iščem pomoči zase; iščem pa krepih rok za cesarja,» rekel je vitez.

«Za cesarja? In tako da nabiraš ti? Sicer sam res težko grem v teh casih z doma; saj veš, Turki nas napadajo pogosto; imam mladega sina in nobenega človeka, da bi mu ga brez skrbi izročil; ako pa za cesarju treba vojakov, pri denem rad nekoliko hlapecov, postavim, krdelu mojega sorodnika Ludovika ali komu drugemu —» odgovori Marko.

«Stoj! Ako pa cesarju samemu gre za prostost; ako je cesar z lastno glavo v nevarnosti, menim, da mu ne odrečeš svojega meča in desnice.»

«Kaj praviš, oseba cesarjeva? Govori, kaj se je zgodilo?» vpraša Marko Kozjak resnobejnega lica.

«Tedad ne veš še ničesar; vedel sem, da ne. Poslušaj me. Gotovo si slišal, da je grof celjski nesrečno smrt storil.»

«To sem bil izvedel.»

«Deželo štajersko ima po njegovi smrti po vsej pravici dobiti naš cesar Friderik III. že zavoljo tega, ker je cesar, ko že ne bi imel druge pravice. Zelite pa jo dobiti tudi Janez Gorški in ogrski kralj Ladislav. Da bi te prehitel, sel je Friderik, prenegal in prezaupljiv, naravnost v Celje, da bi se ondudaj dal stanovom štajerskim izvoliti in priznati. Dve sto konjnikov ga je spremljalo, med njimi sem bil tudi jaz. Samo Jana Vitovec, oskrbnika vdove rajnega grofa celjskega, bilo se je cesarju dati in tudi jaz sem vedel, da je to zvit človek, kakor mu ni veliko mar za prav in neprav. Cesar ga torej pridobi zase in zvita kača je obetal vse, dokler je stal pred svojim vladarjem in dokler mu je kazalo dobička. Ko pa mu ogrski kralj Ladislav več obljubi in mu

žuga, da izgubi svoja imetja na Ogrskem, ako njemu po neli, omahne Vitovec, popusti cesarja in sklene celo ma polastiti se cesarjeve osebe. Jaz in drugi smo si, rili vladarja, naj ne zaupa Vitovecu, ali pomagalo ni. Je predober, imel je poluhneza za poštenega človeka. V naglici smo rešili cesarja v grad in zdaj ga oblega v vev. Mene pa je sreča doletela, da sem prišel vas kranjskega kralja v orožje za brambo svojega vladarja. Prijatelj, na kratko vse, kar ti imam povedati, zakaj poiskati starega prijatelja v visokem njegovem gnem. «Ako je pa tako, ne bom se branil,» odgovori domačin.

«Povej, kdaj je čas, kdo pa se pojde?»

«Ši, so poslanci v vse avstrijske dežele iskati pomoč s Kranjskega menda greste precej jutri. Ljubljansko mesto da 40 vojakov in mnogo vitezov je obljubilo izdatno moči. Kozjak, prvak svoje stare rodovine, menda ne bo nji med njimi?»

«Ali kako si Vitovecemu lisičjemu očesu ušel je Celje vpraša gospodar.»

«Le težko, moč mi je pomagala. In ko bi bilo šlo za cesarja, bi bil jaz, Bog ve, bi li bil jaz kdaj lazi skrivaj v vrata celjska. Le malo je manjkalo in ujeti bi me bili. Vaj. Sam meč in noč sta me rešila in z menoj, kakor z vami, tudi svetlega Friderika,» pripoveduje vitez.

«No, mi bomo že Vitovec, prevzetnemu hlapcu, povedali, kaj je dolžen svojem cesarju,» pravi Marko. «Kaj me bode li se ubranil cesar ta čas, da prispmo mi do zdej za zidom. A sestrada ga Vitovec lahko, ako mu ne morete brž ko brž.»

«Domačine in svojega cesarja ni nikdar noben zapustil ne v boju ne v drugačni nevarnosti; jaz ga mislim, da si se težko ločim od doma,» rekel je naposled Marko.

Nadaljevanje sledi